

Faunabeheereenheid Noord-Brabant
Mevrouw H. Kooijmans
Postbus 100
5201 AC 's-Hertogenbosch

VERZONDEN 18 JULI 2017

Datum	Ons kenmerk	Telefoonnummer	Contactpersoon
18 juli 2017	Z/050740	(0485) 729134	De heer J.H. (Janmartin) Rahder
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Registratienummer	Onderwerp
1	17006/OV	61199/RDA	Wet natuurbescherming, ontheffing op voorhand - bever

Geachte mevrouw Kooijmans,

Onderstaand treft u het besluit aan op uw aanvraag voor een ontheffing voor het verstoren en vernielen van burchten, dammen en holen van bevers en het zo nodig verplaatsen van bevers in de gehele provincie Noord-Brabant.

PROCEDURELE ASPECTEN

De aanvraag

Op 3 juli 2017 heeft de Faunabeheereenheid Noord-Brabant (verder: de FBE), een aanvraag ingediend voor een ontheffing op voorhand voor het verstoren en vernielen van burchten, dammen en holen van bevers en het zo nodig verplaatsen van bevers, in het belang van de openbare veiligheid, ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen en ter bescherming van flora- en fauna. Voor de onderbouwing van de aanvraag verwijst de FBE naar het door ons op 13 juni 2017 goedgekeurde faunabeheerplan 2017-2013, en naar het door de Noord-Brabantse waterschappen opgestelde 'Beverprotocol', dat daarvan deel uitmaakt. De ontheffing wordt aangevraagd voor alle dijklichamen en waterlopen in de provincie Noord-Brabant, met de looptijd van het faunabeheerplan 2017-2023, dat is tot en met 30 juni 2023.

De gevraagde ontheffing 'op voorhand' kan middels een machtiging worden doorgeschreven aan alle Noord-Brabantse waterschappen. Ook is het mogelijk dat het Waterschap Rivierenland en Rijkswaterstaat gemachtigd worden, voor zover de wateren en dijken in Noord-Brabant zijn gelegen, mits strikt wordt gewerkt volgens het genoemde Beverprotocol en er geen alternatieve oplossing voorhanden is.

Bevoegdheid provincie

Gedeputeerde Staten (verder: GS) kunnen op basis van artikel 3.8 ontheffing verlenen van een of meer van de verboden als bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (verder: Wnb) ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun voortplanting- en rustplaatsen. De bever is een soort als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure toegepast, overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht.

WETTELIJK KADER EN BELEIDSKADER

Wet natuurbescherming

De bever is een in het wild levende diersoort als genoemd in bijlage IV, onderdeel a, van de Habitatrictlijn. Op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb, kan ontheffing worden verleend van verboden als bedoeld in de artikelen, 3.5 en 3.6, tweede lid, van de Wnb, ten aanzien van de bever, voor (onder meer) het opzettelijk verstoren en vangen alsmede beschadigen en vernielen van hun rust- of voortplantingsplaatsen, dan wel deze dieren onder zich te hebben of te vervoeren. Artikel 3.25, vierde lid, Wnb geeft de mogelijkheid voor het gebruiken van levend-vangkooien en artikel 3.34, derde lid, Wnb voor het weer elders uitzetten van bevers binnen de provincie Noord-Brabant.

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig in het belang van de openbare veiligheid, de bescherming van de wilde flora of fauna of instandhouding van de natuurlijke habitats en ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- c. de maatregelen leiden niet tot afbreuk aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding van de bever.

Nota faunabeheer

GS kunnen een ontheffing verlenen van een of meer van de in de Wnb opgenomen verboden. Ontheffingen gelden altijd voor een specifiek gebied en een specifieke situatie. Het beleid van de provincie maakt het mogelijk om aan de FBE, op basis van een faunabeheerplan, een 'ontheffing op voorhand' te verstrekken bij dreiging van schade of aantasting van een hierboven genoemd belang. Deze ontheffing op voorhand kan, in de vorm van een 'machtiging' worden doorgeschreven aan de gebruikers, in dit geval de waterschappen en Rijkswaterstaat, voor zover werkzaam in de provincie Noord-Brabant. Uitgangspunt bij het afgeven van een dergelijke ontheffing is dan dat planmatig en duurzaam beheer van populaties geborgd zijn door middel van het faunabeheerplan.

Ten aanzien van de bever vermeldt de Nota dat deze soort in Noord-Brabant schade veroorzaakt aan één of meer wettelijk benoemde belangen. Het gaat daarbij in hoofdzaak om gevaar voor de openbare veiligheid door ondergraving van waterkeringen. Verder vindt er meer en meer schade plaats aan gewassen. Gezien de strikte bescherming van de bever is het verlenen van ontheffing voor het doden van de bever niet aan de orde. Wel kunnen GS ontheffing verlenen voor het wegvangen en herplaatsen van een beperkt aantal bevers, of het aantasten van hun verblijfplaatsen. Een dergelijke ontheffing zal met de meeste zorgvuldigheid worden opgesteld en er zal slechts met grote terughoudendheid worden ingegrepen in de beverpopulaties en hun leefgebieden.

Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant

In de bijlage 2 van de Beleidsregel staat onder de afwegingskaders en voorwaarden voor het beheer van de bever vermeld dat de soort een positieve ontwikkeling in de provincie doormaakt. De trend van de beverpopulatie is toenemend. GS kunnen incidentele ontheffing, of ontheffing op voorhand verlenen als bevers de openbare veiligheid in gevaar brengen of ernstige schade veroorzaken.

Ontheffing wordt enkel verleend voor het vangen en verplaatsen van bevers en het onder strikte voorwaarden verwijderen/vernietigen van verblijfplaatsen en beverdammen, waaronder begrepen omgeknaagde bomen. Als doeltreffende maatregel, te nemen in het belang van de openbare veiligheid en ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen, kan GS op basis van het goedgekeurde Beverprotocol ontheffing verlenen voor het gebruik van vangkooien of kastvallen, op die locaties waar sprake is van concrete dreigende ernstige schade of gevaar. Doeltreffende maatregelen ten aanzien van faunaschade aan gewassen, niet zijnde natschade, zullen worden opgenomen in de door BIJ12/Faunafonds te ontwikkelen Faunaschade-preventiekit Bever.

Faunabeheerplan Noord-Brabant 2017-2023

In het faunabeheerplan is hoofdstuk 7.35 gewijd aan de bever. Hierin wordt beschreven dat de aantalsontwikkeling van de bever in Nederland sinds 1995 een exponentiële stijging laat zien. Bevers hebben zich, vanuit herintroductieprojecten in de Biesbosch en de Eiffel, verder verspreid in Noord-Brabant. Langs de Maas zitten nu overal bevers en recent hebben zich bevers gevestigd in de omgeving van Eindhoven. De verspreiding van bevers gaat sneller dan voorzien; de Brabantse populatie heeft nu reeds de omvang, die in 2011 was verwacht voor het jaar 2025.

Omvang van het belang en het beheer

Sinds 2012 zijn er enkele kleinere schademeldingen voor gewassen bekend. Het waterschap Brabantse Delta heeft in 2016 voor ca. € 100.000 kosten moeten maken voor herstel van een primaire waterkering bij Waalwijk. In Limburg is in 2016 voor € 400.000 schade aangericht door bevers. In de vorige beheerperiode is ontheffing aangevraagd voor het verwijderen van een beverdam in relatie tot landbouwschade. Voor het belang openbare veiligheid was een ontheffing op voorhand beschikbaar.

Het faunabeheerplan stelt inzake de bever als doel het dienen van de volgende wettelijke belangen:

- de openbare veiligheid;
- het voorkomen van ernstige schade aan gewassen, veehouderijen, bossen enz;
- het voorkomen van schade aan wilde flora of fauna en aan de natuurlijke habitats.

Daartoe zal de FBE ontheffing op voorhand vragen voor het verwijderen/vernietigen van beverdammen en verblijfplaatsen, onder de strikte voorwaarden van het Beverprotocol.

Beverprotocol Noord-Brabant 2017

De te nemen maatregelen staan uitgewerkt in het Beverprotocol 2017, dat onderdeel uitmaakt van het faunabeheerplan. Voor de verschillende vormen van schade is een afwegingskader en stappenplan opgesteld. Hierbij worden verschillende criteria gehanteerd. Bij alle beslissingen en uit te voeren maatregelen zal een ecoloog van het waterschap betrokken zijn. Het gaat hierbij om de onderstaande situaties.

Graverij in waterkeringen

Graverij in primaire en regionale waterkeringen, inclusief de beschermingszones, is om veiligheidsredenen niet acceptabel. Hierbij zal altijd worden ingegrepen.

Infrastructurele dijklichamen (o.a. spoorwegen, gemeentelijke -, provinciale - en Rijkswegen)

Ook deze niet primair waterkerende dijklichamen kunnen door beveractiviteiten aan waterlopen in gevaar komen. Hierbij worden de droogleggingsnormen gehanteerd bij de beoordeling.

Peilbesluitgebied

Via de Waterwet zijn voor de peilbesluitgebieden de waterpeilen vastgelegd in een peilbesluit.

Zodra het maximumpeil overschreden dreigt te worden als gevolg van beveractiviteiten zal ingegrepen worden conform het Beverprotocol. Ook voor vrij afstromende gebieden kan worden ingegrepen indien het waterpeil tot wateroverlast en mogelijke schade leidt.

Kaderrichtlijn water (KRW) waterlichamen

Aangewezen KRW-wateren hebben van nature hoge aquatische waarden. Ten aanzien van bijzondere soorten zijn vanuit de KRW aan deze wateren doelen gekoppeld. Als het effect van de aanwezigheid van bevers negatief is, wordt ingegrepen conform het Beverprotocol.

Natuurgebieden

Vernatting is voor veel natuurgebieden geen probleem. Soms dreigt als gevolg van de afdammingen van bevers eutroof overstromingswater het gebied in te stromen, wat in veel gevallen ongewenst is. Soms kunnen hooilanden niet gemaaid worden. In overleg met de betreffende terreinbeheerder wordt bezien of ingrijpen nodig is.

Landbouwpercelen

Drooglegging van landbouwpercelen is maatwerk. Er zijn daartoe in het Beverprotocol normen opgesteld, wanneer wordt ingegrepen.

Bebouwing

In bebouwd gebied binnen de bebouwde kom wordt geen beverdam toegestaan, dit in verband met mogelijke wateroverlast en -schade. De dam zal direct worden verwijderd.

Preventie

In het Beverprotocol wordt aangegeven dat er verschillende structurele mogelijkheden zijn om te voorkomen dat een bever een waterkering of oever langs de waterkering in gebruik neemt als woonstee. Bij nieuwe dijkontwerpen kan worden overwogen om de dijk ontoegankelijk te maken voor graverij, onder andere door het ingraven van gaas langs de oever, het aanbrengen van stortsteen, het verwijderen van wilgen en andere begroeiing in de oeverlijn, het aanbrengen van een 'natte voet' (een flauw talud net onder water). Daar waar de bever passend is binnen de doelstellingen van een project kan het waterschap bij de voorbereiding en uitvoering van herinrichtingsmaatregelen, zoals beekherstel en aanleg van ecologische verbindingzones, overwogen om maatregelen ten gunste van de bever te nemen.

Ingrijpen

Het is belangrijk om bij acute situaties die onmiddellijk handelen vereisen niet eerst een ontheffing te moeten aanvragen. Daarom verzoekt de FBE om een ontheffing 'op voorhand'.

In het geval dat een beverdam voor problemen zorgt kan gekozen worden voor het plaatsen van een 'beaver deceiver': een geperforeerde buis die in de dam wordt geplaatst. Als op deze wijze aan het kritisch peil kan worden voldaan dan kan de dam blijven liggen. In andere gevallen moet de gehele dam worden verwijderd. Een en ander is uitgewerkt in hoofdstuk 3 van het Beverprotocol.

Ondergraving van een waterkerende dijk kan in het uiterste geval toe leiden dat het waterschap besluit om de bever, dan wel de beverfamilie, te vangen en te verhuizen. Hiertoe is in overleg met de Zoogdiervereniging een vangprotocol opgesteld, dat deel uitmaakt van het Beverprotocol en wat strikt dient te worden opgevolgd.

OVERWEGINGEN

De waterschappen en Rijkswaterstaat zijn verantwoordelijk voor het peilbeheer en de waterkwaliteit van de waterlopen en zorgen met veilige dijken voor droge voeten in geval van hoogwater. De bever drukt door zijn leefwijze soms een stempel op dit watersysteem. De activiteiten van de bever zijn soms in strijd met de taken van de waterschappen. Daarbij houden wij er rekening mee dat het waterschap vanuit de Waterwet verplicht is zorg te dragen dat primaire waterkeringen jaarrond aan de norm voldoen. Voor regionale waterkeringen is deze plicht vastgelegd in de Verordening Water Noord-Brabant.

Staat van instandhouding van de bever

De Brabantse beverpopulatie ontwikkelt zich op dit moment sterk. De inzet van het beheer is er op gericht zoveel mogelijk risico's te voorkomen en is er niet op gericht dieren te doden. De ingrepen zullen daarom geen negatieve gevolgen hebben voor de staat van instandhouding van de bever in onze provincie of daarbuiten.

Preventieve en alternatieve middelen

Het Beverprotocol geeft een aantal preventieve maatregelen aan om bevervestiging in een dijk te voorkomen. Daar waar bevers zich in bestaande waterkeringen hebben gevestigd is het veelal niet mogelijk om anders dan reactief te reageren en is ingrijpen aan de orde. Het is niet mogelijk of gewenst om alle primaire en regionale dijklichamen preventief 'beverproof' te maken.

Wettelijke belangen

Openbare veiligheid. Door graverij in primaire en regionale waterkeringen kunnen bevers de openbare veiligheid in gevaar brengen. Ook kunnen bevers door ongewenste veranderingen in het waterpeil zorgen voor overstromingsrisico. Met betrekking tot het belang van de openbare veiligheid kan geen enkel risico worden genomen.

Het voorkomen van ernstige schade aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom. Als gevolg van het aanleggen van dammen door bevers zijn er in onze provincie recent ernstige natschades opgetreden aan agrarische gronden, waarvoor een losse ontheffing is verleend.

Schade aan flora of fauna en aan natuurlijke habitats. In de provincie heeft zich een geval voorgedaan waarbij, als gevolg van een aanwezige beverdam, eutroof oppervlaktewater in een kwetsbaar N2000 dreigde te stromen, met als gevolg dat de instandhoudingsdoelen voor dit beschermde gebied dreigden te worden aangetast. In een dergelijk geval dient het waterpeil gereguleerd te kunnen worden, door middel van een ingreep aan de beverdam.

Conclusie

Het is duidelijk dat de beverpopulatie in Noord-Brabant verder toeneemt. Daarmee zullen de graverijen in waterkerende dijken, maar ook afdammingen van waterlopen door bevers steeds vaker voorkomen. Het is de wettelijke taak van de waterschappen om het waterpeil te beheren en de veiligheid van waterkeringen te garanderen. Wij zijn van mening dat met betrekking tot openbare veiligheid geen enkel risico kan worden genomen. Ook moet het mogelijk zijn om ernstige gewas- en andere schades, als gevolg van vernatting of overstroming van waterlopen door beveractiviteiten, tegen te gaan of te voorkomen. Een en ander is in overeenstemming met ons beleid en de wettelijke bepalingen. Daarom verlenen wij u de ontheffing 'op voorhand', zoals gevraagd, voor het verstoren en vernielen van burchten, hollen, dammen van bevers en het zo nodig vangen en verplaatsen van bevers, onder het strikte voorschrift dat er dient te worden gewerkt volgens het door ons goedgekeurde Beverprotocol.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

gelet op de artikelen 3.8, eerste lid, 3.25, vierde lid, en 3.34 derde lid, Wet natuurbescherming, gelet op het belang van de openbare veiligheid;
ter voorkoming van ernstige schade aan de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren en andere vormen van bezit;
gelet op het belang van de bescherming van wilde flora en fauna, of de instandhouding van natuurlijke habitats;
gelet op het op 13 juni 2017 goedgekeurde faunabeheerplan 2017-2023, waaronder begrepen het Beverprotocol van de Noord-Brabantse waterschappen;
gelet op de Nota Faunabeheer Noord-Brabant (2017);
gelet op de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant, eerste wijzigingsregel (2017);
overwegende dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de bever,

verlenen hierbij ontheffing aan:

De Faunabeheereenheid Noord-Brabant
Postbus 100
5201 AC 's-Hertogenbosch,
ten behoeve van de Noord-Brabantse Waterschappen,

van de verbodsbepalingen, genoemd in de artikelen 3.5, eerste, tweede en vierde lid; 3.6, tweede lid; 3.24, tweede lid; 3.34, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, voor:

- het verstoren, vangen, onder zich hebben, vervoeren en uitzetten van de bever (*Castor fiber*),
- het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de bever,
- het gebruik van speciaal voor het vangen van bevers gemaakte levend-vangkooien,

voor zover de handelingen voortvloeien uit het Beverprotocol van de Noord-Brabantse waterschappen.

Deze ontheffing geldt voor de gehele provincie Noord-Brabant en heeft een geldigheidsduur tot en met 30 juni 2023.

Aan dit besluit zijn de volgende voorschriften verbonden:

1. De Faunabeheereenheid is bevoegd deze ontheffing om te zetten in machtigingen aan de uitvoerende Noord-Brabantse waterschappen en Rijkswaterstaat. De Faunabeheereenheid blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder deze ontheffing is verleend.
2. De handelingen onder deze ontheffing vinden uitsluitend plaats op basis van het Beverprotocol van de Noord-Brabantse waterschappen, onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog. De in het Beverprotocol beschreven stappen dienen strikt te worden gevolgd.

3. Van ieder nieuw voornemen tot het uitvoeren van handelingen onder deze ontheffing dient de gebruiker van de ontheffing, voorafgaand aan de handelingen, hiervan melding te doen aan de Faunabeheereenheid.
4. Een rapportage over de wijze waarop van de ontheffing gebruik is gemaakt, dient te worden opgenomen in het jaarverslag van de Faunabeheereenheid, welke jaarlijks uiterlijk eind juni aan Gedeputeerde Staten dient te worden toegezonden.

's-Hertogenbosch, 18 juli 2017

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized, cursive script that is difficult to decipher but appears to be the name of the official.

De heer J.A.J. Lenssen,
Directeur Omgevingsdienst Brabant Noord

Bekendmaking

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht wordt dit besluit bekend gemaakt door toezending aan Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant (de aanvrager). Tevens wordt het ter kennisgeving gepubliceerd op de website van de provincie Noord-Brabant, www.brabant.nl;

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 19 juli tot en met 29 augustus 2017, **6 weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Victorialaan 1 b-g, 5213 JG te 's-Hertogenbosch, telefoonnummer (0485) 729 189. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of terug te vinden op de website www.brabant.nl/loket/verleende-vergunningen.

BEZWAAR

Mocht u, vanuit een rechtstreeks belang bij dit besluit, hiertegen bezwaar willen maken, dan kunt u dit binnen zes weken schriftelijk kenbaar maken aan ons college. De termijn voor het indienen van het bezwaarschrift gaat in op de dag na verzending van dit besluit. U kunt het bezwaarschrift richten aan:

Het college van Gedeputeerde Staten
t.a.v. het secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening, het kenmerk Z/050740, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar. Wij verzoeken u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden.

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al dient u een bezwaarschrift in. Het is wel mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een *voorlopige voorziening* te vragen bij:

De Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant
Sector Bestuursrecht
Postbus 90125
5200 MA 's-Hertogenbosch

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en een besluit te nemen. Voorwaarde om een dergelijke voorlopige voorziening te mogen vragen is dat er sprake is van een spoedeisend belang. Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. De Rechtbank Oost-Brabant is bereikbaar op telefoonnummer (073) 620 2020.

